

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.022/2021/9.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperesek: ... I. rendű

..., II. rendű

A felperesek képviselője: Juhász Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Juhász Barnabás ügyvéd)

Az alperesek: ... I. rendű

... II. rendű

... III. rendű

... IV. rendű

A II-III. rendű alperesek képviselője: Dr. Pétery Gábor egyéni ügyvéd

A IV. rendű alperes képviselője: Dr. Kutlán Edina Boglárka jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: II-III. rendű alperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.20.807/2020/6. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nyíregyházi Járásbíróság 29.P.22.431/2019/8. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal érintett részében hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. és III. rendű alperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek mint egyetemleges jogosultaknak 270.000 (kétszázhetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű alperes mint eladó és az I-II. rendű felperesek mint vevők között 2008. március 14-én adásvételi szerződés jött létre egy társasházi lakásingatlan tulajdonjogának átruházására. A szerződő felek az ingatlan vételárát 6 300 000 forintban határozták meg. Rögzítették, hogy az ingatlant 19 384 CHF és járulékai erejéig önálló jelzálogjog terheli, amelynek jogosultja a jelen per IV. rendű alperese, továbbá azon elidegenítési és terhelési tilalom áll fenn a bejegyzett jelzálogjog biztosítására a jelzálog jogosultja javára. A vevők a vételárból saját erőként 1.800.000 forintot a szerződés aláírása előtt az eladó kezeihez megfizettek, a fennmaradó 4.500.000 forint vételárrészt hitelből kívánják finanszírozni a II. rendű alperes folyósításában. A szerződés 6. pontjában megállapodtak abban, hogy a kölcsönt folyósító bank az általa folyósítandó kölcsönösszegből kielégíti a jelzálogjog jogosultját, a kielégítés után fennmaradó vételárrészt a hitelt folyósító pénzügyintézet a kölcsön összegéből legkésőbb 2008. május 1. napjáig köteles az I. rendű alperes IV. rendű alperesnél vezetett, 12042816-00060906-00100002 számú számlájára átutalni. Az I. rendű alperes feltétlen hozzájárulását adta ahhoz, hogy az ingatlanügyi hatóság a vevők tulajdonjogát a teljes vételár kifizetésével egyidejűleg az ő minden további megkérdezése nélkül ½-½ arányban bejegyezze az ingatlan-nyilvántartásba. Az I. rendű alperes a teljes vételár kifizetéséig a tulajdonjogát fenntartotta, de feltétlen hozzájárulását adta a tulajdonjog fenntartással történt eladás tényének az ingatlan tulajdoni lapjára történő feljegyzéséhez. Kijelentette továbbá, hogy hozzájárul a lakásvásárlási kölcsönt folyósító pénzügyintézet javára történő jelzálogjog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzéshez.

[2] Az I-II. rendű felperesek és az I. rendű alperes a közöttük 2008. március 14. napján létrejött adásvételi szerződést a vételár kifizetésének módja tekintetében 2008. március 19-én módosították (1. számú módosítás), majd azt 2008. április 9-én ismételten módosították annyiban, hogy a kölcsönt folyósító bank az általa folyósítandó kölcsönösszegeből kielégíti a jelzálogjog jogosultját, majd a kielégítés után fennmaradó vételárészt a legkésőbb 2008. május 1. napjáig a szerződést készítő és ellenjegyző ügyvéd ...-nél vezetett letéti számlájára utalja.

[3] A IV. rendű alperes – az I. rendű alperes mint banki ügyfél kérelmére – a 2008. április 18-án kiállított igazolásban közölte, hogy az I. rendű alperesnek a bankkal szemben fennálló – a bejegyzett önálló jelzálogjoggal biztosított – kölcsöntartozása hiteltörlesztési összege 3.128.353 forint, amely összeg a CHF árfolyam ingadozásai miatt változhat. Az igazolás a továbbiakban a következő szövegrészt tartalmazza: „Bankszámla száma: 12042816-00060906-00100002”. A IV. rendű alperes az említett iratában felhívta az I. rendű alperes figyelmét a Kölcsönszerződés Általános Feltételei megnevezésű üzletszabályzat 5.7. pontjában foglaltakra, amely a hitel teljes kiegyenlítésének feltételeit szabályozza, továbbá arra, hogy ezen „igazolás” kiállításának díja 600 forint, amely összeggel a bank az adott értéknaplapon a 12042816-00060906-00100002 számú bankszámláját „külön igazolás díj” címén automatikusan megterheli. Figyelmeztette az I. rendű alperest, hogy a bank által kiadott ezen igazolás nem minősül előtörlesztési kérelemnek.

[4] A II-III. rendű alperesek mint hitelezők és az I. rendű felperes mint adós, valamint a II. rendű felperes mint adóstárs között 2008. április 22-én közjegyzői okiratba foglalt, devizában nyilvántartott kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönszerződés céljaként az adásvételi szerződés tárgyát képező társasházi lakás megvásárlásának finanszírozását határozták meg a saját erő kiegészítéseként azzal, hogy a hitelezők a kölcsönt forintban folyósítják, a kölcsön összege: 4.270.000 forint. A kölcsön biztosítékát a III. rendű alperes javára kikötött jelzálogjog és elidegenítési és terhelési tilalom képezte.

[5] A felperesek és az I. rendű alperes - együttes eljárásuk során – a II. rendű alpereshez az adásvételi szerződést és módosításait, valamint azt a tájékoztatást tartalmazó levelet, illetve igazolást nyújtották be, amit az I. rendű alperes kérelmére a IV. rendű alperes 2008. április 18-án adott ki.

[6] A II. rendű alperes 2008. április 23-án a II-III. rendű alperesek mint együttes hitelezők által az I-II. rendű felperesek mint adósok részére folyósított 4.270.000 forint kölcsön összegéből 3.239.373 forintot az I. rendű alperes IV. rendű alperes pénzintézetnél vezetett 12042816-00060906-00100002 számú számlájára, a fennmaradó 1.300.627 forintot pedig a adásvételi szerződés 2. számú módosításában foglaltaknak megfelelően az adásvételi szerződést ellenjegyző ügyvéd megadott számlájára utalta át.

[7] A Nyíregyházi Városi Ügyészség a 2012. november 14-én kelt határozatában az I. rendű alperes házastársával szemben jelentős kárt okozó csalás bűntette alapos gyanúja miatt indult nyomozást megszüntette. E határozat indokolása – egyebek mellett – tartalmazza, hogy a felperesek feljelentése alapján indult bűnügyben beszerzett adatokból megállapíthatóan a kölcsönt folyósító pénzintézet által az I. rendű alperes IV. rendű alperesnél

vezetett bankszámlájára átutalt összegből 2008. május 18. és 2008. június 17. napja között az I. rendű alperes nevére kiállított bankkártya felhasználásával összesen 3.221.682 forint készpénz felvételére, illetve vásárlásra került sor; a nyomozás során I. rendű alperes akként nyilatkozott, hogy a házastársa hajtott végre tranzakciókat a bankkártya felhasználásával.

[8] Az adásvétel tárgyát képező ingatlanra a IV. rendű alperes javára bejegyzett önálló jelzálogjoggal biztosított, az I. rendű alperest terhelő kölcsöntartozást végtörlesztéssel nem egyenlítették ki, az ingatlanon ezért a IV. rendű alperes jelzálogjoga fennmaradt, így arra a felperesek és az I. rendű alperes között létrejött adásvételi szerződés alapján a felperesek tulajdonjoga nem nyert bejegyzést; a felperesek és a III. rendű alperes között létrejött jelzálogjog szerződés alapján a III. rendű alperes javára a jelzálogjog, valamint annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat nem jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba.

[9] A III. rendű alperes meghatalmazottjaként eljáró II. rendű alperes 2014. június 11-én a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta. Ennek következtében a felperesek kölcsönszerződés alapján fennálló összes tartozása egy összegben esedékessé vált, amelynek 2014. július 2-i állapot szerinti összege 27499,17 CHF (forintértéke: 6.816.769 Ft) volt.

[10] Az I-II. felperesek a kölcsönszerződés hitelezők részéről történt felmondásáig a hitelszámlájukra összesen 2.896.143 forint összegű befizetést teljesítettek.

[11] A II. rendű alperes megbízott által képviselt III. rendű alperes mint engedményező 2014. november 17-én egyéb követelések mellett átruházta a közte és a felperesek között létrejött, és felmondás folytán megszűnt kölcsönszerződésből eredő követelését a perben nem álló faktorcégre. Az átruházott követelés 2014. november 14-i állapot szerinti összege 28628,08 CHF (forintosítva: 7.305.705 Ft) volt. A felperesek az engedménnyel kötött megállapodás alapján 5.224.940 forint összegű befizetést teljesítettek az engedményes felé, amely ezen egyösszegű befizetéssel a felperesek vele szembeni tartozását kiegyenlítettnek tekintette.

[12] Az adásvételi szerződés tárgyát képező lakást is magában foglaló épületben 2012-ben fűtéskorszerűsítési munkák folytak, a teljes kivitelezési költségből a perbeli lakásra eső összeg 495.475 forint volt, amit – a lakás tulajdonjogának megszerzése reményében – az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonos, tehát az I. rendű alperes helyett a felperesek fizettek meg.

[13] A felperesek a perbeli lakás vonatkozásában a lakásszövetkezet részére közös költség címén összesen 523.229 forintot, gázelőírás alapján 230.150 forintot, tehát összesen 753.379 forintot fizettek meg.

[14] A felperesek az illetékügyi hatóság előírásának megfelelően az adásvételi szerződés alapján fejenként 109.000 forint, összesen 218.000 forint tulajdonjog-átruházási illetéket megfizettek az államnak, amelynek visszaigénylésre – elévülés miatt – már nincs lehetőségük.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[15] A felperesek – a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság kétszeri hatályon kívül helyező végzése alapján megismételt elsőfokú eljárásban – módosított keresetükben az I-IV. rendű alpereseket kártérítés jogcímén egyetemlegesen 15.341.685 forint tőke, és abból meghatározott részösszegek után meghatározott időpontoktól számított késedelmi kamat megfizetésére kérték kötelezni.

[16] A felperesek utóbb a másodfokú eljárásban az engedménnyessel történt – időközben teljesezésbe is ment – megállapodásra tekintettel a II-III. rendű és a IV. rendű alperesekkel szembeni kereseti követelésük tőkeösszegét 11.387.937 forintra leszállították.

[17] A felperesek a II-III. rendű alperesekkel szembeni módosított kereseti követelésük jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakba: rPtk. 4. §-át, 227. § (3)-(4) bekezdéseit, 318. §-át, 339. §-át és 355. §-át jelölték meg. Hivatkozásuk szerint a közöttük és a II-III. rendű alperesek között létrejött kölcsönszerződés teljesítése során a II-III. rendű alperesek szerződésszegő magatartást tanúsítottak, amikor a folyósítandó hitelösszeg IV. rendű alperes mint zálogjogosult követelésének kielégítését szolgáló részét anélkül utalták át az I. rendű alperesnek a IV. rendű alperesnél vezetett folyószámlájára, hogy előzetesen meggyőződtek volna az adott bankszámla jellegéről, nevezetesen arról, hogy a tartozásigazolásban megjelölt számú bankszámla megegyezik-e az I. rendű alperes hitelszámlaszámával, amely hitelszámla esetében az adós rendelkezési joga korlátozott. A kölcsönszerződés tartalmából, illetve a bemutatott adásvételi szerződés és annak módosításai tartalmából egyértelmű volt a II-III. rendű alperesek számára a kölcsönfelvétel célja (az adásvétel tárgyát képező, a IV. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjoggal biztosított I. rendű alperesi kölcsöntartozás végtörlesztése, az adásvétel tárgyát képező ingatlan tehermentesítése), továbbá a IV. rendű alperes által az I. rendű alperes részére korábban kiadott tartozásigazolásban szereplő tájékoztatásból tudniuk kellett azt is, hogy a tartozásigazolás kiadása iránti kérelem nem minősül végtörlesztés iránti kérelemnek, hanem az I. rendű alperesnek a végtörlesztésre irányuló szándékát az előírt módon külön kell a IV. rendű alpereshez előterjesztenie. Jogi álláspontjuk szerint az említett célból hitelt folyósító II-III. rendű hitelintézetektől elvárható volt, hogy a folyósítandó hitel összegéből az I. rendű alperesnek vételárreszt címén járó és ténylegesen a IV. rendű alperes jelzálogjogosult követelésének kielégítését szolgáló összeget a jogosult javára csak azután utalják, miután meggyőződtek annak cél szerinti felhasználása feltételeinek megvalósulásáról. E tekintetben ugyanis együttműködési kötelezettség terhelte őket, amely kötelezettségük teljesítése körében a szükséges adatok felderítése érdekében előzetesen tájékozódniuk kellett volna az érdekelt zálogjogosult pénzintézetnél, vagy a szükséges adatok szolgáltatására előzetesen a felpereseket kellett volna felhívniuk. Ezt azonban elmulasztották, és ezen mulasztásuk releváns oka a tulajdonjogváltás ingatlan-nyilvántartási bejegyzése elmaradásának, így a felperesek oldalán kárként jelentkező kiadásokért a II-III. rendű alperesek is kártérítési felelősséggel tartoznak, és mint közös károkozók a kár megtérítéséért az I. rendű, illetve a IV. rendű alperessel egyetemlegesen felelnek.

[18] A II-III. rendű alperesek a felperesek velük szemben előterjesztett keresetének teljes elutasítását kérték. Vitatták annak jogalapját és összecszerúságát is. Előadták, hogy a kölcsönszerződésen alapuló jogviszony fennállása alatt szerződéses kötelezettségeiket

maradéktalanul teljesítették; a felperesek részére folyósított hitelösszeg átutalása során a részükre bemutatott – módosított – adásvételi szerződés irányadó kikötéseinek, valamint a részükre ugyancsak bemutatott, a IV. rendű alperes által korábban az I. rendű alperes részére kiállított tartozásigazolás releváns adatainak alapulvételével úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben tőlük elvárható volt. A IV. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjog törlése elmaradásának okáról 2013 márciusát megelőzően nem volt tudomásuk.

Az első- és másodfokú ítélet

[19] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az I-II. rendű felpereseknek mint együttes jogosultaknak 15 341 684 forintot. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

[20] Úgy ítélte meg, a II. rendű alperes a jogügyletben a jogszabályok, a szerződés és a felek utasításai szerint járt el, a kölcsön összegét folyósította arra a bankszámlára, amelyet a felek az adásvételi szerződésben, illetőleg a hozzá benyújtott, a IV. rendű alperes által kiállított okiratban megjelöltek. A III. rendű alperes mint a II. rendű alperes jogutóda a kölcsönügylet intézésekor nem járt el, így felróható magatartást nem tanúsíthatott.

[21] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta, és kötelezte a II. és III. rendű alpereseket, hogy az I. rendű alperessel egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 11.387.937 forintot és az ítéletben megállapított részösszeg után az ott írt időpontoktól számított késedelmi kamatot. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyta. (A felperesek fellebbezése nem érintette az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperessel szembeni keresetük tárgyában hozott rendelkezését, az elsőfokú ítéletnek ezért az I. rendű alperessel szembeni kereset tárgyában hozott rendelkezése jogerőre emelkedett.)

[22] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a rendelkezésekre álló adatok alapján részben módosította és kiegészítette. Rögzítette, az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a kölcsönügylet intézésekor a III. rendű alperes nem járt el. A közokiratba foglalt kölcsönszerződés a II. rendű alperes mellett a III. rendű alperest is hitelezőként tünteti fel.

[23] A törvényszék megítélése szerint az elsőfokú bíróság okszerűtlen mérlegeléssel állapította meg a II-III. rendű alperesek szerződésszegésének hiányát, illetve azt, hogy a felpereseket ért kár kizárólag az I. rendű alperes szerződésszegő magatartásával áll okozati összefüggésben. Utalt az rPtk. 4. §-ában és 277. §-ának (2) bekezdésében írtakra, és úgy ítélte, a II-III. rendű alperesek több olyan szerződésszegést követtek el, amelyek a felperesek kárával közvetlen okozati összefüggésben állnak.

[24] Az II-III. rendű alpereseknek a felperes részére nyújtott kölcsön folyósítása során a kölcsönszerződésben meghatározott hitelcélhoz kapcsolódóan, a felperesek erre vonatkozó megbízása alapján, a részükre bemutatott adásvételi szerződés, valamint annak módosításai idevonatkozó tartalmának megfelelően kellett az átutalásokat teljesíteniük. Az

adásvételi szerződésről, valamint az annak módosításáról készült okiratokat a felperesek az I. rendű alperes hozzájárulásával és közreműködésével nem vitásan bemutatják a II-III. rendű alpereseknek. Ezen okiratok alapján nem lehetett kétséges a II-III. alperesek ügyintézője előtt az, hogy a felperesek által igényelt kölcsön meghatározott részét az I. rendű alperes – a IV. rendű alperes javára bejegyzett jelzálogjoggal biztosított – hiteltartozásának előtörlesztésére, annak „kiváltására” kell fordítani, és a felperesek mint adósok ennek megfelelő megbízást adtak a II-III. rendű alperesek részére a folyósítandó kölcsön említett célra fordítandó összegének utalását illetően.

[25] Az átutalások teljesítésére vonatkozóan a felperesek és a II-III. rendű alperesek jogviszonyában egy megbízási típusú, külön megállapodás jött létre, melynek alapján a II-III. rendű alpereseknek mint megbízottaknak kellő gondossággal kellett eljárniuk. Tekintettel az összeg nagyságára, valamint arra, hogy a megbízók/adósok magánszemélyek, a II-III. rendű alperesek ügyintézőjétől elvárható lett volna, hogy a megbízás szerint átutalandó összeg jogcímmel ellentétes felhasználhatóságának elkerülése érdekében a bank részére ezzel összefüggésben bemutatott okiratokat tartalmilag is vizsgálja. A szerződésszerű teljesítéshez a felperesi megbízásnak és rendelkezésnek pedig egyértelműen tartalmaznia kellett a teljesítéshez szükséges adatokat.

[26] A II-III. rendű alperesek ügyintézője a teljesítést megelőzően köteles lett volna meggyőződni arról, hogy az I. rendű alperes hitele előtörlesztéssel történő kiegyenlítésének feltételei fennállnak-e, továbbá arról is, hogy a IV. rendű alperes által kiállított tartozásigazolásban feltüntetett számlaszám és az I. rendű alperes IV. rendű alperesnél vezetett hitelszámlájának száma megegyezik-e. A megbízás teljesítéséhez szükséges adatok hiányosak voltak, illetve azok nem voltak egyértelműek, amit igazol, hogy a IV. rendű alperes által az I. rendű alperes részére kiállított ún. tartozásigazolás nem minősült előtörlesztési kérelemnek, amire maga az igazolás is kitért. Kétségtelen, hogy a tartozásigazolásban szerepel egy bankszámlaszám, viszont magának a bankszámlának az elnevezése nem került megjelölésre. Lényeges szempont volt ugyanakkor, hogy a felperesek kölcsönéből az I. rendű alperes hitelszámláján nyilvántartott tartozás előtörlesztéssel való kiegyenlítéséhez szükséges összeg az I. rendű alperes hitelszámlájára kerüljön átutalásra, amely számla felett az ügyfél rendelkezési jogosultsága korlátozott. Erről a II-III. rendű alperesi bank eljáró ügyintézőjének nyilvánvalóan tudnia kellett. Kétségtelen az is, hogy a módosított adásvételi szerződésben az említett bankszámlaszám már nem került feltüntetésre. A II-III. rendű alperesek eljáró ügyintézőjének e tekintetben nyilvánvalóan az adásvételi szerződés módosítását kellett volna irányadónak tekinteni.

[27] A másodfokú bíróság megállapította, a kölcsönszerződés teljesítésénél a banki tevékenységet végző megbízottól elvárható magatartás követelményei alapján a II-III. rendű alperesek ügyintézője a rendelkezésére állt adatok alapján – a megbízó felperesek erre irányuló kifejezett utasítása, rendelkezése hiányában – az utalásra vonatkozó megbízást automatikusan nem teljesíthette volna. A szerződő feleket terhelő együttműködési kötelezettség alapján, valamint a II. rendű alperesnél a kölcsönszerződés megkötésének idején hatályban volt Általános Üzleti feltételek azon rendelkezése értelmében, amely szerint a bank mindenkor az ügyfél érdekében az adott körülmények között lehetséges legteljesebb figyelembevételével és az elvárható legnagyobb gondossággal jár el, az elvárható magatartás az lett volna, ha észleli/felismeri a részére bemutatott tartozásigazolás tájékoztató jellegét, erről a vele szerződést kötő felpereseket tájékoztatja, és egyben felhívja őket a megbízás teljesítéséhez szükséges adatok szolgáltatására, amennyiben a hiányzó adatok beszerzését

nem tekintette feladatának. Ennek hiányában meg kellett volna tagadnia az erre vonatkozó megbízás teljesítését.

[28] A törvényszék ezért megállapította, a II-III. rendű alperesek nem tudták bizonyítani, hogy az adott helyzetben elvárható módon jártak el. A II-III. rendű alperes ügyintézőjének fenti mulasztása, a megbízás szabálytalan teljesítése tette lehetővé, hogy az I. rendű alperes hitelének kiváltására szolgáló kölcsönösszeg nem az I. rendű alperes hitelszámláján jelent meg. A II-III. rendű alperesek jogellenes magatartása és a felperesek károsodása közötti okozati összefüggés egyértelműen és közvetlen módon megállapítható.

[29] Mivel a II-III. rendű alperesek maguk sem hivatkoztak arra, hogy a felperesek a kár elhárítása érdekében nem úgy jártak el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható, a törvényszék mellőzte a felperesek és a II-III. rendű alperesek egymás közötti viszonyában a rPtk. 340. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti követelmény megvalósulása vizsgálatát. Rögzítette továbbá, a felperesek a káraik mibenlétét részletezték, felmerültét okiratokkal bizonyították. Bár annak összepszerúségét is vitatták, azonban e körben csak általánosságban mozgó előadást tettek, ezért a másodfokú bíróság az egyes kárelemek felmerülésének tényét és összegét bizonyítottnak tekintette.

[30] Mindezekre figyelemmel a törvényszék a II-III. rendű alpereseknek az rPtk. 318. § (1) bekezdése és 339. §-a alapján fennálló kártérítési felelősségét a felperesek teljes kára tekintetében megállapíthatónak találta, ezért a rPtk. 344. § (1) bekezdése alapján a közös károkozó I. rendű, valamint II-III. rendű alperesek egyetemleges felelősségét állapította meg a felpereseket ért kárért.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[31] A jogerős ítélet ellen a II. és III. rendű alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és – tartalma szerint – az elsőfokú ítélet II. és III. rendű alperesekkel szembeni keresetet elutasító rendelkezésének helybenhagyását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.

[32] Állították, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 339. § (1) bekezdésébe és 340. §-ába ütköző módon jogszabálysértő.

[33] Előadták, a jogerős ítélet tévesen állapította meg a II. és III. rendű alperesek ügyintézőjének magatartása és a bekövetkezett kár közötti közvetlen okozati összefüggést. A felperesek ugyan az adásvételi szerződés tárgyát képező ingatlan tulajdonjogát nem tudták megszerezni, azonban tulajdoni igényük az érvényes adásvételi szerződés alapján fennáll. Álláspontjuk szerint a II. és III. rendű alperesek jogellenes magatartásával okozott kár az, amivel elháríthatóak a felperesek tulajdonszerzésének akadályai. Ezzel szemben a jogerős ítélet olyan összegek megfizetésére kötelezte a II. és III. rendű alpereseket, ami a hitel visszafizetése lenne, olyan helyzetet teremt, mintha a kölcsönszerződés létre sem jött volna. A jogerős ítélet az eredeti állapot visszaállítását kívánja, a felperesek tulajdoni igénye azonban fennáll.

[34] Téves továbbá a II. és III. rendű alperesek kötelezése a közös költség és a felújítási költség megfizetésére, mivel ez a kötelezés azt feltételezi, hogy a felperesek tulajdonosok, akik birtokukban tartják az ingatlant.

[35] A jogerős ítéletben írtakkal szemben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, miszerint a felperesek nem tudták igazolni, hogy a II. és III. rendű alperesek nem úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. A II. és III. rendű alperesek a jogszabályok, a szerződés és a felek utasításai szerint tevékenykedtek, a kölcsönösséget arra a folyószámlára folyósították, amelyet a felek az adásvételi szerződésben megjelöltek, illetve ami a hozzájuk benyújtott, a IV. rendű alperes által kiállított okiratban is szerepelt.

[36] Álláspontjuk szerint amennyiben a felperesek az adott helyzetben elvárható gondossággal, az együttműködési kötelezettségük betartásával jártak volna el, nem kerülhetett volna sor olyan okirat II. és III. rendű alperesek részére történő becsatolására, amely alapján történő folyósítás esetén I. rendű alperes – jogellenes magatartása következtében – a tehermentesítési kötelezettsége alól mentesülhet.

[37] Előadták végül, hogy a felperesek nem jártak el kellő gondossággal a kár elhárítása, illetve csökkentése érdekében, amelyre tekintettel felelősségük az rPtk. 340. § (1) bekezdése alapján megállapítható. Abban az esetben, ha a felperesek kizárólagos felelősségének megállapítására nem kerül sor, kármegosztásnak van helye.

[38] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[39] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 272. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az abban megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[40] A Kúria rögzíti, egységes a gyakorlata abban, hogy a felülvizsgálat nem az első- és másodfokú eljárás folytatása, nem harmadfokú eljárás, hanem szigorú eljárási rendelkezések által szabályozott rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya a jogerős ítélet állított jogszabálysértésének a vizsgálata. Ebből, valamint az rPp. 272. §-ából következik, hogy a felülvizsgálati kérelemben nem jelölhető meg új jogszabálysértés, valamint a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel csak olyan kérdésben támadható, a felülvizsgálatnak csak olyan jogi álláspont szolgálhat alapjául, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt, amely kérdésben a jogerős határozat állást foglalt (BH2001. 172., Pfv.V.22.154/2012/4. Kúria Pfv.I.21.212/2019.-BH2020. 208.; Gfv.VII.30.828/2016/5.). A bíróságok olyan kérdésben, amelyekben nem tárgyaltak, nem is kellett tárgyalniuk és döntést sem hoztak, jogszabálysértést sem követhettek el.

[41] A II. és III. rendű alperesek a felülvizsgálati kérelmükben ezért eredménnyel nem hivatkozhatnak a kármegosztás szabályainak sérelmére, arra, ha a Kúria az okozati összefüggést mégis megállapíthatónak ítélné, az okozott kár legfeljebb az az összeg, amivel a felperesek – fennálló tulajdoni igényükre tekintettel – a tulajdonszerzésük akadályát elháríthatják. A Kúria ezen hivatkozást – tartalma alapján – úgy értékelte, hogy az egyrészt a kárösszezszerűségének a per korábbi szakaszaiban érdemben nem kifogásolt vitatására vonatkozik, másrészt – figyelemmel arra, hogy a II-III. rendű alperes a per korábbi szakaszaiban nem állították a felperesek tulajdoni igényének fennállását, tulajdonszerzésük akadályának elháríthatóságát – a felülvizsgálati eljárásban meg nem engedhető új tényállításnak minősül.

[42] A jogerős ítélet is rögzíti, hogy a II. és III. rendű alperesek a keresettel érvényesített kárösszezszerűségét az eljárás során bármilyen konkrét előadás nélkül, csak általánosságban kifogásolták, továbbá, hogy a másodfokú bíróság azért mellőzte az rPtk. 340. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti követelmény megvalósulásának érdemi vizsgálatát, mert a II-III. rendű alperesek maguk sem állították, hogy a felperesek a kár elhárítása érdekében nem úgy jártak el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható volt. A jogerős ítélet fenti megállapításait a II-III. rendű alperesek a felülvizsgálati kérelmükben nem cáfolták. A Kúria ezért a fenti hivatkozásait érdemben nem vizsgálta, vizsgálhatta.

[43] A II-III. rendű alperesek az rPtk. 339. § (1) bekezdésének megsértése körében egyrészt a károkozó magatartás és a kár közti közvetlen okozati összefüggés hiányára, másrészt a károkozó magatartás felróhatóságának hiányára hivatkoztak. A Kúria hangsúlyozza, a II. és III. rendű alperesek a felülvizsgálati kérelmükben nem tettek konkrét előadást arra nézve, álláspontjuk szerint miért téves az okozati összefüggés megállapítása, miért jogszabálysértő, vagy iratellenes a jogerős ítéletben megállapított (pontosított és kiegészített) tényállás, miért okszerűtlen a rendelkezésre álló bizonyítékokból levont következtetés, nem hivatkoztak az rPp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére sem. Erre is tekintettel a Kúria álláspontja a következő.

[44] A törvényszék jogerős ítéletében részletesen indokolta, miszerint a II-III. rendű alperesek ügyintézőjének mulasztása, a megbízás szabálytalan teljesítése, vagyis a hitelezők szerződésszegése eredményezte azt, hogy az I. rendű alperes hitelének törlesztésére szolgáló kölcsönösszeg nem az I. rendű alperes hitelszámláján, hanem a folyószámláján jelent meg. Ez tette lehetővé, hogy az I. rendű alperes folyószámlájára átutalt összeg terhére az I. rendű alperes házastársa az I. rendű alperes nevére kiállított bankkártya felhasználásával összesen 3.221.682 forint értékben tranzakciókat (készpénzfelvételt, illetve vásárlást) hajtson végre. Az I. rendű alperes, illetve a II-III. rendű alperesek mint közös károkozók magatartása együttesen eredményezte a kár bekövetkeztét. A Kúria egyetértett a jogerős ítéletben kifejtettekkel, miszerint az okfolyamatot a II-II. rendű alperesek alkalmazottjának magatartása indította el, enélkül az I. rendű alperes károkozó magatartására nem is kerülhetett volna sor. Magatartásuk jogirodalmi álláspont szerint is megfelel a közös károkozás kritériumainak. Aszerint közös károkozásról beszélhetünk, „ha a károsodáshoz vezető okfolyamatban akár egyidejűleg, akár egymást követően többen vesznek részt és a kár e több személy közrehatásának eredményeként következik be, azaz szerves kapcsolat van több személy károsodásra vezető magatartása és a bekövetkezett kár között, függetlenül attól, hogy a közrehatók egymás magatartásáról tudomással bírtak-e” (Fuglinszky Adám: Kártérítési jog, Budapest 2015, 322.).

[45] A felróhatóság kérdésével kapcsolatban a II-III. rendű alperesek tévesen hivatkoznak arra, hogy a felperesek nem tudták igazolni, miszerint a II-III. rendű alperesek nem úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben elvárható. Az rPtk. 339. § (1) bekezdése alapján nem a felpereseknek kellett bizonyítaniuk a II-III. rendű alperesi magatartás felróhatóságát, hanem a II-III. rendű alpereseknek kellett volna bizonyítaniuk a felróhatóság hiányát, vagyis azt, hogy úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. E körben felülvizsgálati kérelmükben szintén nem adtak elő annak alátámasztására szolgáló érveket, amely cáfolná a jogerős ítéletben terhükre megállapított felróhatóságot.

[46] A Kúria teljes mértékben egyetértett a másodfokú bíróság által kifejtettekkel, annak felesleges megismétlése nélkül hangsúlyozza, a jogerős ítéletben részletezettek szerint a II. és III. rendű alperes az adott helyzetben nem úgy járt el, ahogyan az a professzionális banki tevékenységet végző megbízottól elvárható lett volna

[47] Mindezek alapján a Kúria az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályában fenntartotta.

Záró rész

[48] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

[49] A II. és III. rendű alperesek mint egyetemleges kötelezettek az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében kötelesek az felperesek jogi képviseleti díjból álló eljárási költségének megfizetésére az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint. Ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) (5) és (6) bekezdése alapján, a kifejtett jogi képviseleti tevékenységgel arányban, áfával növelten határozta meg.

[50] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Kúria
VI.Gfv.30.022/2021/9/2

12

/Seres Józsefné/

tisztviselő